

วัฒนธรรมกับความเสี่งสุขภาพ

เข้าใจแบบแผนพฤติกรรมเสี่งที่แตกต่าง
บนความหลากหลายของสังคมและวัฒนธรรม

ความเสี่งในบริบททางสังคมวัฒนธรรมของผู้ขับขี่: ตัวอย่างจากงานวิจัย (๑) คนขับรถบรรทุก : อุบัติเหตุจราจรในบริบทสังคมและวัฒนธรรมไทย

คนขับรถบรรทุก : อุบัติเหตุจราจรในบริบทสังคมและวัฒนธรรมไทย เป็นงานวิจัยที่ศึกษารวบรวมข้อมูลกลุ่มคนขับรถบรรทุกผ่านการสังเกต การสัมภาษณ์เชิงลึก การเข้าไปมีส่วนร่วมในฐานะเด็กติดรถ การสัมภาษณ์บุคคลที่เกี่ยวข้องกับคนขับรถบรรทุก ประกอบกับการศึกษาจากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยต่างๆ เพื่อที่จะอธิบายและทำความเข้าใจว่า สิ่งใดใครๆ บอกว่า “เสี่ง” นั้น คนขับรถบรรทุกมีวิธีคิดอย่างไร คนขับรถบรรทุกเป็นใคร พวกเขาก้าวเข้ามาเป็นผู้ที่ควบคุมรถขนาดใหญ่ ควบคุมสินค้าที่มีมูลค่ามากมาย และเดินเข้าสู่เส้นทางสายอาชีพที่มีผลต่อความเป็น ความตายของผู้คนอื่นๆ บนถนนได้อย่างไร รวมไปถึงบริบทสังคมและวัฒนธรรมที่หล่อหลอมวิธีคิด วิธีการดำเนินชีวิต การขับขี่รถบรรทุกเป็นอย่างไร

ภาพลักษณ์ของคนขับรถบรรทุกที่มักจะถูกนำเสนอในเชิงลบอยู่เสมอในฐานะเป็นต้นเหตุสำคัญที่ก่อให้เกิดอุบัติเหตุบนท้องถนน ทำให้ผู้คนบาดเจ็บและเสียชีวิตนั้น ไม่ได้เกิดจากสาเหตุของ “คนขับรถบรรทุก” หรือ “สภาพรถบรรทุก” เพียงอย่างเดียว แต่ยังมีเหตุปัจจัยมากมายที่แวดล้อม ก่อร่างสร้างความคิดให้คนขับรถบรรทุกมองความเสี่งเป็นเรื่องที่ไม่น่ากลัว

สำหรับคนขับรถบรรทุกแล้วความเสี่งต่ออุบัติเหตุถูกทำให้น่ากลัวน้อยลง เนื่องจากปัจจุบันระบบนายทุนได้ครอบงำแรงงานอย่างเบ็ดเสร็จ การขูดรีดจากเจ้าแกแ่เจ้าของกิจการผ่านการใช้เทคนิคตอบแทนค่าจ้างตามจำนวนเที่ยวที่คนขับรถบรรทุกสามารถขับนำสินค้าไปส่งยังปลายทางได้สำเร็จเป็นสิ่งที่สามารถชักจูงครอบงำความคิดของคนขับรถบรรทุกให้เห็นพ้องและยอมรับเงื่อนไขการทำงานที่เอื้อต่อการเกิดอุบัติเหตุจราจรได้ เนื่องจากรายได้เป็นผลลัพธ์ที่แน่นอนมากกว่าความเสี่ง พวกเขาจึงยินดีที่จะเสี่งเพื่อให้ได้ผลตอบแทนที่มากขึ้น เช่น คนขับรถบรรทุกจะเสี่งความเร็วสูง โดยไม่ชะลอความเร็ว หรือแม้แต่การขับรถในช่องจราจรที่กฎหมายไม่อนุญาต เพื่อที่จะแข่งกันให้ทันรับรายการสั่งของลูกค้าที่โรงงาน

นอกจากผลตอบแทนที่มากจะชักจูงให้คนขับรถบรรทุกกล้าที่จะเสี่งแล้ว ความพยายามที่จะปกป้องและเอื้อผลประโยชน์ทางธุรกิจของเจ้าแกแ่เจ้าของกิจการ ก็เป็นสิ่งที่ทำให้คนขับรถบรรทุกพลอยได้รับการคุ้มครองไปด้วย ซึ่งเป็นสิ่งที่ทำให้คนขับรถบรรทุกกล้าและไม่เกรงกลัวต่อกฎหมายจราจร เช่น การจ่ายค่าปรับ เพื่อผลประโยชน์ทางธุรกิจและให้เกิดการสูญเสียน้อยที่สุด โดยเจ้าแกแ่เจ้าของกิจการจะยอมจ่ายเงินช่วยเหลือหรือค่าปรับ เพื่อให้รถสามารถวิ่งได้สะดวกและไม่ถูกตรวจสอบจากเจ้าหน้าที่ ดังนั้นคนขับรถบรรทุกจึงกล้าที่จะทำผิดกฎหมายจราจรแม้ว่าจะเสี่งต่อการเกิดอุบัติเหตุก็ตาม เนื่องจากรับรู้ว่าเจ้าแกแ่ได้จ่ายเงินคุ้มครองตนเองไว้แล้ว

วัฒนธรรมกับความเสียงสุขภาพ

เข้าใจแบบแผนพฤติกรรมเสียงที่แตกต่าง
บนความหลากหลายของสังคมและวัฒนธรรม

หรือแม้แต่ในกรณีคับขันเมื่อเกิดอุบัติเหตุร้ายแรงและต้องได้รับโทษทางกฎหมาย พวกเขาจะมีเจ้าแก้มเจ้าของกิจการให้การช่วยเหลือจนรอดพ้นจากความผิด เช่น หากมีอุบัติเหตุร้ายแรงถึงขั้นมีคนเสียชีวิต คนขับรถบรรทุกจะหนีไปโดยไม่ทิ้งหลักฐานระบุตัวตนไว้ เมื่อตำรวจตามไปที่เจ้าของรถหรือเจ้าแก้มเจ้าของกิจการ เจ้าแก้มจะทำที่ว่ามีทราบข้อมูลเกี่ยวกับคนขับที่ตนเองเป็นผู้ว่าจ้าง และทำให้คนขับรถบรรทุกรอดพ้นจากความผิดของตนไปได้

นอกจากนี้เจ้าแก้มเจ้าของกิจการยังใช้ระบบประกันภัยรถยนต์ เพื่อดึงเอาคนขับรถบรรทุกออกจากความเดือดร้อนที่ต้องรับผิดชอบเกิดจากอุบัติเหตุ โดยการผลัดภาระเหล่านี้ให้เป็นหน้าที่รับผิดชอบของบริษัทประกันภัย การทำให้คนขับรถบรรทุกห่างไกลจากความรับผิดชอบจากอุบัติเหตุต่างๆ จึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างมากที่ทำให้พวกเขากล้าที่จะเสี่ยง เพราะอุบัติเหตุกลายเป็นเรื่องไกลตัวที่พวกเขาไม่ต้องรับผิดชอบอีกต่อไป

นอกเหนือจากผลตอบแทนและการช่วยเหลือของเจ้าแก้มผู้อยู่เบื้องหลังพฤติกรรมเสียงของคนขับรถบรรทุกแล้ว ความเหนือกว่าทางกายภาพของยานพาหนะ ก็เป็นอีกสาเหตุปัจจัยหนึ่งที่ทำให้คนขับรถบรรทุกกล้าที่จะเสี่ยง ด้วยโครงสร้างที่สูงใหญ่และวัสดุที่แข็งแรงกว่ารถประเภทอื่นๆ จึงทำให้คนขับรถบรรทุกมั่นใจในข้อได้เปรียบด้านความปลอดภัยของตนเองเมื่อต้องประสานงานกับรถเล็ก

จากที่กล่าวมาดูเหมือนว่าปัจจัยแวดล้อมต่างๆ จะสนับสนุนให้คนขับรถบรรทุกไม่เกรงกลัวต่ออุบัติเหตุแม้แต่น้อย แต่ในความเป็นจริงแล้วคนขับรถบรรทุกเองก็พยายามป้องกันและระมัดระวังตนเอง เพื่อมิให้เกิดอุบัติเหตุอยู่เสมอ ไม่ว่าจะเป็นการนอนหลับพักผ่อนให้เพียงพอเพื่อป้องกันการหลับใหล โดยการนอนหลับถือเป็นสิ่งสำคัญสำหรับคนขับรถบรรทุกอย่างมาก เพราะเป็นวิธีการที่จะช่วยป้องกันอุบัติเหตุได้ดีที่สุด การนอนหลับสำหรับคนขับรถบรรทุกจึงไม่ใช่เพียงการนอนเท่านั้น แต่ยังหมายถึงการป้องกันการเกิดอุบัติเหตุด้วย

นอกจากการนอนแล้วการดื่มเหล้า เบียร์ ก่อนการขับรถก็ถือเป็นเรื่องต้องห้ามสำหรับคนขับรถบรรทุก เพราะคนขับรถบรรทุกที่รู้เป็นอย่างดีว่าหากพวกเขาดื่ม จะนำมาซึ่งอุบัติเหตุทั้งกับตัวเองและผู้ใช้รถคนอื่นๆ

การตรวจสภาพรถก่อนการขับก็เป็นเรื่องที่สำคัญอีกประการที่คนขับรถบรรทุกให้ความสำคัญอย่างมาก เนื่องจากสภาพรถบรรทุกมักจะมีสภาพที่ไม่พร้อมใช้งาน ดังนั้นคนขับรถบรรทุกจึงต้องหมั่นตรวจสอบซ่อมบำรุงรถก่อนขับเป็นประจำทุกวัน และจะต้องคอยสังเกตรถในระหว่างขับอยู่เสมอ เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดอุบัติเหตุ

วัฒนธรรมกับความเสีงสุภาพ

เข้าใจแบบแผนพฤติกรรมเสี่ยงที่แตกต่าง
บนความหลากหลายของสังคมและวัฒนธรรม

จากที่กล่าวมาทั้งหมดจึงไม่อาจกล่าวได้ว่าพฤติกรรมเสี่ยงก่อให้เกิดอุบัติเหตุของคนขับรถบรรทุกนั้น เกิดจากความไม่รู้ ความไม่มีจิตสำนึกด้านความปลอดภัย หรือความไม่รับผิดชอบในแบบที่รัฐและผู้เชี่ยวชาญให้ความหมาย แต่ในความเป็นจริงพวกเขาเหล่านี้ต่างรับรู้และเข้าใจถึงอันตรายจากอุบัติเหตุบนท้องถนนเป็นอย่างดี แต่ด้วยระบบสังคมและระบบวัฒนธรรมที่มีความซับซ้อนในชีวิตการทำงาน มีส่วนสำคัญที่ทำให้การทำงานภายใต้บริบทการขับรถบรรทุกต้องอยู่บนความเสี่ยงที่อาจจะก่อให้เกิดอุบัติเหตุได้อยู่เสมอ

การจะป้องกันอุบัติเหตุจากรถบรรทุกได้อย่างแท้จริงจึงควรทำความเข้าใจระบบสังคมและระบบวัฒนธรรมแวดล้อมที่มีส่วนสนับสนุนให้คนขับรถบรรทุกกล้าที่กระทำผิดกฎหมาย โดยเฉพาะระบบนายทุนที่อยู่เบื้องหลังการกระทำความผิดของคนขับรถบรรทุก ซึ่งเป็นเงื่อนไขสำคัญที่ทำให้เกิดอุบัติเหตุและการสูญเสียบนท้องถนน ดังนั้นรัฐจึงจำเป็นต้องอย่างมากในการออกมาตรการจัดการกับระบบเหล่านี้

เรียบเรียงจาก

ประคอง ชื่นวัฒนา และปนัดดา ชำนาญสุข. ๒๕๕๓. คนขับรถบรรทุก : อุบัติเหตุจราจรในบริบทสังคมและวัฒนธรรมไทย. ศูนย์วิชาการเพื่อความปลอดภัยทางถนน มูลนิธิสาธารณสุขแห่งชาติ